
REFERAT TIL FOLKETINGET

Til: Folketingets Udenrigsudvalg J.nr.: 82.C.67.a.
CC: Bilag:
Fra: UM – Miljø og bæredygtighed Dato: 4. marts 2008
Emne: **FN's Miljøprogram (UNEP): Afrapportering fra den 10. Særlige Samling i Styrelsesrådet og Det Globale Ministerforum for Miljø (GC/GMEF) i Monaco den 20.-22. februar 2008**

Hovedtemaet for ministrenes diskussion var klimafinansiering. Derudover drøftede ministrene FN-reform på miljøområdet. Endelig traf Styrelsesrådet beslutninger vedrørende UNEP's nye strategi og en række tematiske spørgsmål.

Fra dansk side deltog embedsmænd fra Klima- og energiministeriet, Miljøministeriet og Udenrigsministeriet. Afrapporteringen er udarbejdet i et samarbejde mellem de tre ministerier.

1. Mobilisering af finansiering til imødekommelse af klimaudfordringerne

UNEP havde rejst debatten om klimafinansiering for miljøministre samt chefer for private virksomheder og internationale organisationer for at bidrage til implementeringen af beslutninger under FN's klimakonvention (UNFCCC) og forhandlingerne om en ny aftale under Konventionen.

Danmark var hovedtaler ved en af de ministerielle rundbordsdiskussioner og fremhævede betydningen af, at UNEP beskæftiger sig med kapacitetsopbygning for at hjælpe udviklingslande med integration i de finansielle mekanismer. Herunder CO₂-handelssystemet og øvrige finansielle mekanismer, der må følge en post-2012-aftale. Der var støtte til denne linje fra øvrige europæiske lande, bl.a. Schweiz og Tyskland, mens USA holdt lav profil. Flere af de fattigste udviklingslande (f.eks. Cap Verde) var enige i Danmarks vægtning af markedsbaserede finansielle instrumenter, men understregede, at de fattige lande vil få meget store problemer med at kunne anvende disse instrumenter, hvorfor kapacitetsopbygning er en nødvendighed på såvel mellem- som langt sigt. Andre udviklingslande (f.eks. Guinea) indtog en mere forbeholden linje over for markedsbaserede mekanismer og lagde mere vægt på traditionel udviklingsstøtte fra de industrialiserede lande som finansieringsstrategi for en fremtidig klimaafnåftale i forhold til de fattigste udviklingslande.

I formandens konklusioner blev betydningen af en pris på CO₂-udledning nævnt. Yderligere blev det understreget, at medens de nødvendige finansielle midler for at imødekomme klimatruslen eksisterer globalt, er de internationale finansielle institutionelle rammer, samt nationale strukturer og institutioner til at sikre mobilisering af disse midler ikke til stede.

Endvidere blev der lagt vægt på, at finansieringsinstrumenterne til klimatilpasning har et meget begrænset virkefelt.

2. International miljøforvaltning og FN reform

Debatten blev indledt af et bredt sammensat panel af ministre og lederne af større internationale NGO'er. Der var almen tilslutning til det synspunkt, at de nuværende institutionelle forhold ikke var sammenhængende og stærke nok til at kunne vende tendensen i retning af en fortsat forværring af den globale miljøtilstand. Tidligere uenighed om hvilken vej til reform, der var den mest hensigtsmæssige, var væsentligt mindre udtalt. Der var ganske betydelig opbakning bag de planer om en trinvis styrkelse af de eksisterende institutioner, herunder UNEP, som i mellemtiden er blevet fremlagt i forbindelse med reformdebatten i FN's generalforsamling. Flere fremhævede de fremskridt UNEP havde gjort som den centrale institution i det komplekse institutionelle system omkring den internationale miljøforvaltning. Der var almen tilslutning til behovet for yderligere at styrke UNEP; det finansielle og videnskabelige grundlag, udviklingen af miljøpolitik samt UNEP's aktiviteter i de forskellige regioner.

EU støttede ligeledes denne trinvise fremgangsmåde, men ville gå videre og drøfte en ændring af UNEP's status fra FN-program til FN-særorganisation. Dette støttedes af enkelte lande, medens andre udtrykte modstand imod en sådan fremgangsmåde. Flere understregede behovet for at se en styrkelse af miljøøjlen i sammenhæng med den bredere dagsorden for bæredygtig udvikling. Dette synspunkt fremførtes ikke kun af udviklingslande. I denne forbindelse blev der refereret til tanker om stærkere institutionelle rammer omkring de samlede aktiviteter til fremme af bæredygtig udvikling, eventuelt gennem en ny paraplyorganisation. Selvom der også her var delte holdninger, var der en stigende erkendelse af, at en bedre miljøbeskyttelse ikke kunne opnås løsrevet fra økonomisk og social udvikling. Miljøhensyn måtte indarbejdes i planer og strategier for økonomisk udvikling.

3. Øvrige prioriterede emner

UNEP's nye strategi: Medium-Term Strategy (MTS)

Styrelsesrådet fik forelagt en ny 4-års strategi, som skal være UNEP's overordnede styringsværktøj for perioden 2010-2013. Strategien udgør således det centrale grundlag for at gøre UNEP til en mere effektiv, fokuseret og resultatorienteret organisation. Trods modstand fra enkelte lande, lykkedes det for Styrelsesrådet at blive enig om en beslutning, der hilser den fremlagte strategi velkommen og bemyndiger UNEP's eksekutivdirektør til at anvende strategien i udarbejdelsen af UNEP's 2-årige arbejdsprogrammer og budgetter. Det blev også slået fast i beslutningen, at arbejdsprogrammerne og budgetterne fortsat vil være genstand for særskilte forhandlinger i Styrelsesrådet.

Den Fjerde Globale Miljørapport (GEO4)

Beslutningsforslaget om GEO4 blev vedtaget af Styrelsesrådet. Eksekutivdirektøren bliver i beslutningen blandt andet bedt om på næste session at give et overblik over mulige huller i og overlapninger på det internationale miljøvurderingsområde.

Kemikalie-forvaltning, herunder kviksølv og affald

Styrelsesrådet vedtog en beslutning, hvori man anerkender eksekutivdirektørens rapporter vedrørende henholdsvis international kemikalieforvaltning, håndtering af farligt affald samt arbejdsgruppen om kviksølv, uden at det indholdsmæssige omtales nærmere. Eksekutivdirektøren anmodes om at fortsætte med gennemførelsen af tidligere beslutningerne om kemikalier og affald og at rapportere herom på den næste ordinære session i 2009.

Bæredygtig udvikling af den arktiske region

Et forslag om emnet fra Monaco blev modtaget positivt af de fleste lande, herunder Danmark og blev vedtaget efter enkelte ændringer. EU fremførte betydningen af, at forslaget blev udvidet til at omfatte miljøet i regionen som et hele og ikke blot maritime områder. USA var i sit udgangspunkt især bekymret over henvisninger til oprindelige folk og til miljøeffektanalyser. Der opnåedes enighed om en passende formuleringer vedrørende miljøeffektanalyser, og 'oprindelige folk' erstattedes med 'oprindelige og andre samfund'.

I den vedtagne beslutning tilskyndes til et udvidet samarbejde mellem UNEP, Arktisk Råd, sekretariater for internationale miljøaftaler og andre relevante institutioner med henblik på bæredygtig udvikling i den arktiske region og beskyttelse af det maritime miljø. Regeringer og andre aktører i disse områder opfordres til fortsat at anvende forsigtighedsprincippet og til at gennemføre miljøeffektanalyser. Endvidere anmodes regeringerne om at udvide det videnskabelige arbejde om ændringerne i Arktis med henblik på et styrket politisk beslutningsgrundlag. Regeringer og andre relevante aktører opfordres også til at fremme klimatilpasning, herunder også hvad angår oprindelige folk.

Internationalt årti for bekæmpelse af klimaforandringer

Forslaget, der var sponsoreret af Algeriet, havde bred opbakning fra G77. Opbakningen øgedes, især blandt EU-landene, da forslaget blev ændret fra et klimaår til et årti for bekæmpelse af klimaforandringer. Der opnåedes enighed om at indstille til FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC) at overveje indførelsen af et internationalt årti for bekæmpelse af klimaforandringer og at forelægge det for FN's kommende generalforsamling.